

03 | 2019

-SOS-

MAGASINET

Utgitt av SOS-barnebyer

Reidar
Hjermann

SIDE 10

Foreldre
i fengsel

SIDE 13

Rosa bor i
flyktningleir

SIDE 22

UT AV KRISEN

Nå kan Betty (12) spise seg mett hver dag

SIDE 4

**SOS
BARNEBYER**
Et trygt hjem for alle barn

INNHold 03 | 2019

Ut av krisen SIDE 4	Faddermøtet SIDE 17	 FOTO: ARI JALAL	24 timer i Irak SIDE 22
Intervjuet SIDE 10	Spørsmål og svar SIDE 17		
Peru SIDE 12	En SOS-families husholdningsbudsjett SIDE 18	Stort og smått SIDE 20	Vinn SOS-hunden SIDE 22

Av hensyn til personvernet er navnene til barna i artiklene i SOS-magasinet endret.

4

Fakta som viser sammenhengen mellom omsorg og psykisk helse og utvikling

Forholdet mellom spedbarn og mor er grunnleggende for å bygge et lands mentale kapital. Sunne, veltilpassede barn har størst sjanse til å vokse opp til økonomisk produktive voksne.

Små barn som ikke har nødvendig daglig kontakt med trygge voksne som fanger barnets signaler og responderer godt, kan hemmes i å utvikle seg nevrologisk, kognitivt og emosjonelt.

200 millioner barn under fem år i verdens fattigste land vil aldri få utviklet sitt normale hjernepotensiale.

Psykisk helse er verdens viktigste og mest neglisjerte ressurs. Styrking av psykisk helse og forebygging av psykiske lidelser er avgjørende for å nå flere av FNs bærekraftsmål.

Kilde: Professor i helsepsykologi og tidligere fagdirektør Folkehelseinstituttet Arne Holte

@SOS_barnebyer

Følg oss på Facebook, Instagram og Twitter

90 prosent av barn som har fått støtte gjennom SOS-barnebyer, skårer høyt i en undersøkelse om livskvalitet.

24. mai

I dag har vi hatt møte med statssekretær Jorunn Hallaråker i Barne- og familiedepartementet om hvordan søsken kan få vokse opp sammen i fosterfamilier og det nye prøveprosjektet på raskere bosetting av enslige mindreårige.

7. juni

Ingen barn skal bli solgt som arbeidskraft eller sexslaver - signer vårt opprop på vegne av barna! #moderneslaveri

24. juni

SOS-magasinet utgis av Stiftelsen SOS-barnebyer Norge. Mariboes gt. 13, PB 733 Sentrum, 0105 Oslo. E-post: sos@sos-barnebyer.no Telefon: 23 35 39 00

Ansvarlig redaktør: Bente Lier Redaktør: Maarika Wellnitz Design og layout: Svovel Trykk: Color Print AS Opplag: 87 000 Forsidefoto: Paal Audestad Red. avsluttet: 23.04.2019

Kontonr.: 8380 08 73730 www.sos-barnebyer.no

Omslaget rundt magasinet er produsert med 85 prosent fornybar biobasert råvare. Dermed bevares miljøet gjennom lavere CO2-utslipp. Den er gjenbrukbar og 100 prosent resirkulerbar.

Verdens viktigste oppgave

Barns oppvekst er verdens viktigste oppgave. Vi står i den hver eneste dag, enten det er som forelder, besteforelder, fosterforelder, fagperson, støttespiller, eller fadder. Vi vet hvor viktig kjærlighet og trygghet er i et barns liv, og vi vet at barn trenger mer enn bare å overleve.

Barn er dypt avhengige av voksne som kan ta vare på dem. De trenger voksne som stimulerer til fysisk og psykisk utvikling, som sørger for beskyttelse, ernæring og skolegang. Som danner det grunnlaget de skal bygge voksenlivet på – et liv som bidrar i samfunnet med arbeidskraft, innovasjon og evne til selv å ta vare på familien.

De aller fleste foreldre vil det beste for barna sine. Og for svært mange av dem som ikke klarer å ta seg av barna, er det ikke omsorgsevnen, men omsorgsmuligheten det står på. Ett av ti barn i verden mangler, eller risikerer å miste, omsorg. SOS-barnebyer er der for disse barna. Å styrke familier i krise er det beste og mest effektive tiltaket for å forhindre at barn mister sine nærmeste. Med enkle, konkrete og tilpassede tiltak, god oppfølging og støtte gjør SOS-barnebyer familier i stand til å løfte seg ut av fattigdom, dekke barnas grunnleggende behov og bli familier som bygger sterke nettverk og lokalsamfunn.

I denne utgaven av SOS-magasinet forteller vi deg litt mer om hvordan vi jobber i våre SOS-familieprogram, som når ut til nesten en halv million barn og foreldre. Bli med til Zambia og møt Betty (12). Hun og de åtte søsknene er tilbake på skolen, de

FOTO: BJØRN-OWE HOLMBERG

« Å styrke familier i krise er det beste og mest effektive tiltaket for å forhindre at barn mister sine nærmeste. »

spiser tre måltider om dagen, og de har fått tilbake troen på fremtiden. Les også om det unike prosjektet for barn i Peru som har mamma og pappa i fengsel.

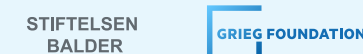
Takk for at vi står sammen om verdens viktigste oppgave. Ingen barn skal vokse opp alene.

Bente Lier
GENERALSEKRETÆR

Hovedsamarbedspartnere:

Hovedbidragsytere:

Bedriftspartnere:

Apollo, DIPS ASA

Kraften i en bolledeig

Ines selger 400 boller om dagen

For to år siden gikk ingen av de ni barna på skolen. Dette er historien om hvordan noen sekker mel er med på å endre livet til en hel familie.

Tekst Kristin Stoltzenberg ■ Foto Paal Audestad

Hver morgen står Ines (44) opp klokken fem. Hun blander store mengder mel, sukker, vann og gjær og setter deigen til heving utenfor huset i Livingstone i Zambia. Så plasserer hun bakebollen på hodet og rusler ned til markedet. Der steker hun brett på brett med boller i kullovnene i boden sin. På gode dager tjener Ines 600 zambiske kwacha, nesten 500 norske kroner. Livet er ikke til å kjenne igjen.

– Før spiste vi bare ett måltid om dagen, nå spiser vi tre. Jeg har også begynt på skolen. Det liker jeg, sier datteren Betty (12).

Mel på kreditt

Tidligere måtte barna hjelpe moren på markedet i stedet for å gå på

skolen. Det fantes ikke penger til skolebøker og skoleuniform. Melet kjøpte Ines på kreditt, men overskuddet holdt ikke til annet enn litt mat. I tillegg til hennes egne ni barna, hadde hun ansvar for barnebarn og et barn som hadde mistet begge foreldrene.

– Situasjonen var veldig vanskelig og jeg kjente at det gjorde vondt inni meg. Jeg jobbet så hardt jeg kunne for at barna mine skulle få et bedre liv. Hele tiden på utkikk etter muligheter til å tjene penger, sånn at barna skulle slippe å tigge hos naboene, sier Ines.

Det hjalp heller ikke at det lille ektemannen tjente på strøjobber, sjelden kom familien til gode.

Tre konkrete tiltak

– Hør på meg! sier Ines. – Du hører at jeg ikke kan snakke engelsk skikkelig. Jeg har ikke gått på skole, og sånn skal ikke mine barn ha det. Jeg vil at alle barna skal få utdanning, slik at de kan ta vare på seg selv. Nå har de endelig mulighet til det, og det er jeg svært takknemlig for, sier Ines – mens hun kikker inn i kullovnen i markedsboden og sjekker at bollene ikke brenner seg.

Endringen skjedde 21. juli 2016.

Da ble familien en del av SOS-

barnebyers familieprogram, som skal hindre at barn mister omsorgen fra foreldrene sine av årsaker som kan forebygges. I Livingstone er 374 familier med nesten 2000 barn med i programmet.

For Ines og familien skjedde det tre ting:

- SOS-barnebyer betalte for barnas skolegang gjennom to sesonger.
- Ines ble med i en av SOS-barnebyers spare- og lånegrupper.
- Hun fikk fire 50-kilos melsekker.

Drømmer om elektrisk bakerovn

Da trengte ikke lenger Ines kjøpe mel på krita. Hun kunne rette opp ryggen og legge til side et lite overskudd. Stadig oftere ble også mannen med til

På nett:
Se filmen vi har laget for barn om Betty og bollebakingen på våre nettsider:
www.sos-barnebyer.no/ines-selger-400-boller-om-dagen

Over: Bollene er skikkelig gode, synes Betty, som nå bare er med moren Ines på markedet noen lørdager.

Høyre: Ines og Betty bor bare en liten rusletur fra markedet. Mange i området lever på et eksistensminimum.

Betty vil gjerne bli lærer og synes det er flott å endelig kunne få gå på skolen.

Økonomien er avhengig av at bollene ikke blir brent. Blir de svidd, selger Ines dem rimeligere eller gir dem til barna.

► markedsboden. Hun kunne etter hvert servere barna sine tre måltider om dagen. Nå er åtte av dem tilbake på skolen, mens eldstemann snart følger etter.

– Jeg klarer å spare litt penger, sånn at jeg kanskje kan kjøpe meg en elektrisk stekeovn en gang i fremtiden, og hvem vet, muligens kan vi få råd til et større hus, sier Ines optimistisk.

I dag sover de eldste barna hos naboen, mens de yngste sover på noen tepper på ett av husets to rom. Ines og mannen sover på det andre. SOS-barnebyer skal nå gi ekteparet økonomisk veiledning i hvordan de kan utvide virksomheten og kanskje starte et bakeri. Deretter står familien så trygt på egne ben at de kan skrives ut av programmet.

Vil bli lærer

For Betty betyr det at hun har fått foreldre som ikke lenger trenger å bruke all sin tid på å bekymre seg for at familien skal overleve. Nå er det til og med moro å hjelpe til med bollebakingen en lørdag i ny og ne. Ofte går det unna mellom 300 og 400 boller på en dag, i tillegg til friterte boller.

– Med utdannelsen jeg får nå, vet jeg at jeg skal kunne ta vare på meg selv når jeg blir voksen. Jeg håper at jeg en dag kan bli en lærer, smiler Betty. ■

Vi styrker familier i krise

SOS-barnebyer jobber for at barn skal få bo i sin egen familie. Nesten en halv million barn og voksne er med i våre SOS-familieprogram.

Familier som lever i en ekstremt vanskelig situasjon kan slite med å dekke barnas behov for omsorg. Svært mange barn i verden står i fare for å vokse opp uten den tryggheten en familie kan gi. SOS-barnebyer jobber derfor med å støtte disse familiene.

Fattigdom ikke årsak alene

– Fettigdom, sykdom eller livskrise skal aldri være god nok begrunnelse til å fjerne et barn fra hjemmet sitt, sier Sofia Garcia Garcia, som er SOS-barnebyers representant i FN.

– Vi vet at mange barn som mister foreldreomsorgen ikke gjør det fordi foreldrene mangler omsorgsevne, men omsorgsmulighet. Mange barn lever under ekstremt vanskelig og usikre forhold, uten at det reflekterer foreldrenes kjærlighet eller ønske om å gi barna sine god omsorg. Det er en beinhard virkelighet der mange foreldres tid og ressurser er presset til det ytterste. Og fattigdom er både en underliggende og forsterkende faktor, sier Garcia Garcia.

Jobber seg ut av krisen

Gjennom SOS-familieprogrammene får barn og voksne blant annet familierådgivning, mat, helseoppfølging og støtte til utdanning og inntektsbringende arbeid. For å skape varige endringer for barn er det avgjørende med et godt samarbeid med lokale partnere, organisasjoner og myndigheter der familiene bor. Sterkt samhold gir et sikkerhetsnett som gjør det mulig å skape utvikling og varig endring for seg selv og samfunnet de lever i.

Gode resultater

I 2018 fikk nesten en halv million mennesker en bedre hverdag i egen familie, gjennom støtten de fikk av SOS-barnebyer. Barn som ellers kunne bli forlatt, fikk beholde familieomsorgen. En undersøkelse om hvordan det går med barna flere år etter at de er skrevet ut av våre program, viser:

- 95 prosent av barna i SOS-familieprogrammene har fått foreldre som aktivt er involvert i deres liv.
- 82 prosent av de som har deltatt i SOS-familieprogram går på skole i dag.

I tillegg viser tall at 40 prosent av de familiene som deltok i familieprogram i 2018 nå klarer seg på egen hånd.

KRETSLØPET

Omsorgseffekten

En god barndom har verdi i seg selv, men den legger også grunnlaget for at vi kan fungere godt som voksne. Omsorg skaper bærekraftig samfunnsutvikling.

01

Stabil familie

At barn får vokse opp i en stabil familie, er grunnlaget for all utvikling.

07

Samfunnsutvikling og bærekraft

De bidrar til en bærekraftig samfunnsutvikling, også fordi de har forutsetninger for å lykkes i å knytte sunne relasjoner og stifte familie. En stabil familie.

02

Tilgang til utdanning og helse

Barn trenger noen som kan ta dem med til skolen og helsestasjonen.

06

Kjøpekraft og skattebetaler

Dermed kan de betale skatt, kjøpe tjenester lokalt og holde flere i arbeid.

03

Utbytte av skolegang og helse til å leve med

En stabil familie sørger for at barna får utbytte av skolegangen. De får nok mat til å konsentrere seg på skolen, og de kan fullføre skolegangen i stedet for å jobbe for å skaffe familien inntekt.

04

Fysisk og sosial utvikling

Barna får nok næring, og de får medisiner når de er syke. Hjernen utvikles normalt og grunnlaget legges for å kunne regulere emosjoner, konsentrere seg og løse problemer som voksne.

05

Muligheter i arbeidslivet

Med utviklede sosiale ferdigheter og fullført utdanning har barna gode muligheter i jobbmarkedet som voksne.

– Jeg vokste opp med trygge voksne rundt meg. Jeg kunne falle hvilken vei som helst, og det var alltid noen der som kunne fange meg opp, sier Reidar Hjermann om betydningen av at barn får vokse opp i en beskyttende og omsorgsfull familie.

VI MØTER REIDAR HJERMANN

– Barnehjem er en dårlig idé

– Oppvekst i en familie lønner seg for hele samfunnet fordi barn som vokser opp i en familie blir produktive voksne. Så selv om du ikke bryr deg om barn, selv om du bare bryr deg om deg selv – vil du fremdeles ha nytte av at barn ikke vokser opp på institusjon, sier Reidar Hjermann.

Tekst Torunn W. Gilje ■ Foto Jarle Evjen

– Hva er årsakene til at barn vokser opp på institusjon?

– Fattigdom er den aller mest vanlige årsaken til at barn havner på institusjon. Bare en liten del av barna som i dag bor på institusjon er foreldreløse, de fleste har en eller begge foreldrene i live. Men myndigheter i mange land prioriterer ikke å støtte fattige familier, og dermed havner barn på institusjon. I mange tilfeller leverer foreldre barna fra seg fordi de tror de får det bedre der, i tillegg til utdanningsmuligheter.

– Hva kjennetegner en oppvekst på en stor institusjon?

– Barn som vokser opp på institusjoner, enten det er barnehjem, anstalt for barn i konflikt med loven, «sykehus» for barn med funksjonsnedsettelse eller såkalte spesialskoler, blir helt eller delvis isolert fra samfunnet for øvrig. Barnas interesser kommer i andre rekke, det er institusjonens regler og rutiner som gjelder. Foreldrene har liten eller ingen påvirkning på barnas hverdag. Og ikke minst mangler barna kontinuerlig relasjoner over tid.

– Hvorfor er det å vokse opp på institusjon skadelig for barn?

– Oppvekst på institusjon er nesten alltid en dårlig idé, hvis ikke de voksne ansatte også lever på institusjonen og er tilgjengelig for barna kontinuerlig og over tid. Mange er notorisk utrygge, barn blir utsatt for mobbing, vold, overgrep. Så om barna ikke er traumatiserte fra før, blir de det ofte av institusjonslivet. Barn på barnehjem opplever en serie av relasjonsbrudd og uforutsigbarheter, til tross for at de lever et forferdelig rutinemessig liv. De får ikke tilknytningen og kjærligheten som er nødvendig, noe som skader den tidlige utviklingen av barnehjernen. Resultatet blir svært ofte voksne med problemer. De som jobber på institusjonen kan gjøre så godt de bare kan for at ungene skal ha det bra, men når ett menneske har ansvar for 20 barn, sier det seg selv at det ikke går å gi god nok omsorg.

■ BAKGRUNN

Spesialist i klinisk barne- og ungdomspsykologi. Jobber ved sykehuset i Vestfold. Tidligere barneombud.

■ AKTUELL

Jobber som konsulent, blant annet med deinstitutionalisering i Kaukasus og Sentral-Asia.

– På hvilken måte er det samfunnsøkonomisk lønnsomt å støtte familier?

– Tilknytning er vesentlig for et barns utvikling, og i en familie med få og tilstedeværende omsorgspersoner får barnet mye bedre tilknytning enn på en institusjon med mange voksne og hyppig skifte av folk på jobb. Oppvekst i en familie lønner seg for hele samfunnet fordi de som vokser opp i en familie, enten den er biologisk, fosterfamilie, SOS-familie eller familielignende hjem, har større muligheter til å bli produktive voksne.

– Hvorfor er det fremdeles så mange institusjoner?

– Myndigheter støtter barnehjem fordi det er en enkel idé, og de sparer penger – tror de. Barnehjem er også

business. De attraherer penger, er lette å markedsføre, mange privatpersoner opplever det som givende og noe konkret å gi penger til og barnehjem har høy kredibilitet overfor givere. De som driver barnehjem ønsker å tjene penger, og måten å gjøre det på er å sørge for at det ligger noen i sengene.

– Mener du at man bør slutte å gi til barnehjem?

– Ikke nødvendigvis, men giverglade mennesker bør alltid sjekke om de barna som bor der faktisk er foreldreløse, som ikke har andre muligheter. Og dette vet jeg fra mitt eget liv. Da jeg fylte 40 år, inviterte vi alle våre venner til å gi penger til et barnehjem i Nigeria. Nå kan det godt hende at akkurat dette barnehjemmet var OK, men vi sjekket ikke ut på forhånd hvordan det var. Og det er ikke helt usannsynlig at det lasset med penger som vi donerte dit, har bidratt til at et barn eller to har vokst opp på barnehjem i stedet for hjemme hos mamma og pappa. ■

Mange som driver barnehjem ønsker å tjene penger, og måten å gjøre det på er å sørge for at det ligger noen i sengene.

Foto: Jakob Fuhr

For at færre barn skal vokse opp i skadelige institusjoner, må både myndigheter og givere ansvarliggjøres. Det er viktig at myndighetene har gode alternativer, som støtteordninger for familier og gode fosterhjem.

Annenhver uke besøker barn i SOS-familier foreldrene som sitter fengslet i Ayacucho. Det er en viktig dag for både barn og voksne.

Når mamma og pappa sitter i fengsel

Ett av fire barn i SOS-barnebyen i Ayacucho har foreldre i fengsel. En av dem er Mariela (7). – Når jeg kommer ut herfra, vil jeg være en mer forståelsesfull mor, sier mammaen.

Tekst og foto Alejandra Kaiser

På nett:
På SOS-barnebyer.no
kan du møte Mariela
og foreldrene i filmen
om fengselsprosjektet
i Peru.

– Jeg kan ikke være sammen med Mariela hver dag, men mamma-Elsa har kjærlighet til henne i de øyeblikkene hun trenger det mest, sier Karina om SOS-moren (t.h.).

► I det gitterporten til besøksdelen i fengselet låses opp, strømmes barna fra SOS-familiene innover gangen. Mariela ser faren sin med én gang. Han klemmer henne og løfter henne opp. Syvåringen smiler mot ham og springer rundt hjørnet i retning moren, som står på kjøkkenet med armene utstrakt. Mariela forsvinner inn i favnen hennes.

– Jeg er veldig glad i Mariela og det er godt å dele disse fine stundene sammen, sier mamma Karina.

Unikt prosjekt

Ett av fire barn i SOS-barnebyen i Ayacucho i Peru har foreldre i fengsel. Siden 2010 har SOS-barnebyer samarbeidet med det lokale fengselet

slik at foreldre og barn kan holde kontakt gjennom oppholdet. Annen hver uke kommer barna fra SOS-familiene på besøk. I tillegg kurses foreldrene i omsorgsrollen. Dette er det eneste programmet av sitt slag i Peru og Latin-Amerika.

Det er ikke tilfeldig at det er akkurat her. Bare fem timer øst for SOS-barnebyen i Ayacucho ligger Vraem-regionen. Her blir 70 prosent av kokainen i Peru produsert og mange mennesker blir involvert i narkotikatraffikken. Ofte venter fengselsstraffer på tre til 25 år. I mange tilfeller blir både mor og far fengslet og barna går en usikker fremtid i møte.

Moren ute om to år

Det er syv år siden Karina og

FENGSELET I AYACUCHO

- 200 kvinner og 2560 menn sitter fengslet
- Det er flere enn fire ganger så mange innsatte som det fengselet er bygd for
- Nærmere 40 prosent soner på grunn av ulovlig narkotikatransport
- Resten av de innsatte er dømt for tyveri (25 prosent), seksuelt misbruk (20 prosent), menneskehandel eller utpressing

ektemannen Gilberto ble dømt for narkotikatransport. Mammaen til Mariela vil være ute om to år, mens pappaen har fem år igjen. Med tre barn som venter på dem, føles det som en evighet. Den eldste datteren

I Vraem-regionen blir 70 prosent av kokainen i Peru produsert, og flere av familiene William Castillo har jobbet med de siste årene, bor her.

på 18 år bor for seg selv i en annen by, sønnen på 13 år bor på en institusjon drevet av myndighetene, mens Mariela bor i en SOS-familie. Hun er den eneste av barna foreldrene ser regelmessig. Mariela bodde i fengselet frem til hun var tre år, slik loven er i Peru.

Tante Elsa, som Mariela kaller SOS-moren, beskriver syvåringen som et kjærlig, men rastløst barn. Hun ser helt klart fordelene ved at Mariela har kontakt med foreldrene sine.

– Hun er blitt en tryggere jente. Besøkene i fengselet gjør henne godt, sier Elsa.

Lager favorittmaten

De dagene Mariela kommer, pleier mamma Karina å lage datterens favorittmåltid. Gilberto kjøper godteri fra fengselsbutikken. De møter

“
Den dagen jeg kommer ut, vil jeg bo sammen med alle ungene og jobbe for at de skal få en god utdanning.
”

Barn og foreldre møtes i det koseligste området i fengselet. De spiser, leker og prater om hverdagslige ting. Her kan også foreldre og SOS-foreldre diskutere barnas utvikling og behov.

henne i dagpaviljongen, som er den hyggeligste delen av fengselet. I to timer er de sammen. Det er godt å kjenne på fellesskapet og kjærligheten til hverandre, og glemme årsakene til at de sitter inne, synes foreldrene.

De er også aktive deltakere på kurs og samlinger organisert av SOS-barnebyer. Her lærer innsatte foreldre om barns rettigheter og positivt foreldreskap.

– Den dagen jeg kommer ut, vil jeg bo sammen med alle ungene og jobbe for at de skal få en god utdanning, slik at de står bedre rustet enn meg. Da vil de ikke gjøre de samme feilene som jeg gjorde, sier Gilberto.

Vil nå målene

Karina tørker bort en tåre og forteller at de dagene livet kjennes vanskelig, får hun styrke av å tenke på barna. Hver gang Mariela kommer på besøk, kjenner hun seg ekstra motivert til å nå målene hun har satt seg.

– Vi har kanskje ikke vært de beste foreldrene, men vi har lært mye. Når jeg kommer ut herfra, vil jeg bli en annerledes mor enn jeg var. Jeg vil være en mer kjærlig og forståelsesfull mor. Jeg vil snakke med barna mine og hjelpe dem med leksene, sier hun.

Foreldrene møtes

I SOS-familiene vet barna nøyaktig når besøksdagen kommer. Det er en

dag de gleder seg til. SOS-foreldrene følger barna sånn at de voksne blir kjent og kan diskutere barnas utfordringer og utvikling. Barna har med bilder og kladdebøker, for å vise foreldrene hva de har gjort på skolen og hvilke aktiviteter de har vært med på siden sist. Noen ganger gjør de lekser sammen.

– Målet med dette prosjektet er å involvere foreldrene i barnas liv, sier leder i SOS-barnebyen Dunia Quentanilla.

– Vi prøver å styrke kontakten mellom barna og foreldrene og tilrettelegger for fengselsbesøk, som vanligvis er ikke-eksisterende.

365 dager igjen

Yenny var gravid da hun ble fengslet i Ayacucho. Hun har en dom på syv år, mens mannen soner ti år, begge for narkotikatraffikk. Parets to eldste barn bor hos slektninger. Minstemann, Mario (6), ble født i fengselet, men flyttet til en SOS-familie da han var tre år gammel. Det synes Yenny er bra, ikke minst fordi det er en mulighet til å holde kontakt med gutten.

– Tante Sofia er veldig bra for ham, sier Yenny om SOS-moren.

Gilberto og Karina er med når SOS-barnebyers psykolog holder kurs for de innsatte foreldrene om positivt foreldreskap.

Mario (6) bodde sammen med Yenny i fengselet helt til han var tre år gammel. Nå bor han i en SOS-familie og besøker mammaen sin regelmessig.

Hun er også veldig takknemlig for foreldrekursene.

– Nå vet jeg hvordan jeg skal oppdra barn og hjelpe dem, og ikke bare gi ordre, sier Yenny.

Barn i risikogrupper

Studier indikerer at barn med foreldre i fengsel har opptil fem ganger større sannsynlighet for selv å ende opp bak murene. Foreldres kriminalitet er en av de sterkeste prognosene for at barna senere vil begå lovbrudd. Forskning viser imidlertid at dette kan forhindres ved at barna opplever tydelig forel-

dreskap mens mamma og pappa sitter inne.

Etter fengselsoppholdet blir barna gradvis tilbakeført til foreldrene, hvis det er til barnas beste. SOS-barnebyer fortsetter å følge opp familiene over noe tid.

Selv om Yenny Mariluz vil slippe ut en gang i løpet av 2019, sier hun at dagene går sakte. Når hun kommer ut, er planen å leie en bod på det lokale markedet, for å selge mat og sikre familien en inntekt. Da håper Yenny at hun kan få barna tilbake.

– Der barna mine er, vil jeg være, sier Yenny. ■

Derfor driver SOS-barnebyer fengselsarbeid

Elleve millioner mennesker sitter i fengsel, ifølge Institute for Criminal Policy Research. Barn har ingen skyld i at foreldre havner i fengsel, men de betaler ofte den høyeste prisen.

Det å ha en forelder i fengsel har ofte en stor påvirkning på barns psykiske evner, sosial oppførsel og fremtidig utdannings- og inntektsmulighet. Mange opplever også stigmatisering i lokalmiljøet.

FNs barnekomité har gjentatte ganger påpekt at barn av fengslede foreldre må få sine rettigheter ivare tatt i større grad enn i dag. Barna blir en uskyldig tredjepart som opplever at rettighetene blir krenket. SOS-barnebyer er der for disse barna.

Rett til samvær

Barn med foreldre i fengsel er en sammensatt gruppe. I noen tilfeller er det mest fornuftig at barn har lite kontakt med foreldrene under fengslings-tiden, særlig i tilfeller der foreldre er dømt for overgrep mot barn. Samtidig er Barnekonvensjonen tydelig på at barn har rett til å slippe diskriminering, samt ha rett til samvær med sine foreldre, der det er ønskelig.

Når foreldre beholder kontakten med barna mens de sitter inne, er de ofte svært motivert for å slutte med kriminalitet og få seg lovlig arbeid. På den måten bidrar SOS-barnebyer til å bryte den onde sirkelen, som ofte oppstår når barna «arver» foreldres kriminelle liv.

FOTO: PRIVAT

FADDERMØTET

GERT CARSTENSEN
DANMARK

Han fulgte fadderbarnet til alters

Da fadderbarnet til Gert Carstensen Lund spurte om han kunne følge henne til alters, svarte den mangeårige fadderens ja.

Han hadde ikke hatt kontakt med fadderbarnet sitt, Doris, på mange år. Men nå var jenta blitt voksen og skulle gifte seg, forteller den danske mannen.

– Hun hadde ingen far som kunne følge henne opp kirkegulvet. Så da spurte hun om ikke jeg ville gjøre det. Det kunne ikke Gert Carstensen Lund si nei til.

Han var i Chile i to måneder. Blant annet fikk han og Doris tid til å besøke SOS-barnebyen i Angol. Her fikk Gert Carstensen Lund også møte SOS-moren til Doris, som fortsatt bor der.

– Det var en utrolig god opplevelse å se hvor Doris har vokst opp. Jeg synes hele idégrunnlaget bak SOS-barnebyer og den måten man arbeider med barna på, er svært sympatisk, forteller Carstensen Lund.

Han har fortsatt kontakt med Doris, og etter opplevelsen i Chile i 2015, har Carstensen Lund besluttet å sette SOS-barnebyer i testamentet sitt. Han håper at hans siste gave kan være med på å gi barn uten omsorg et håp for fremtiden.

– Det var helt naturlig for meg, sier Gert Carstensen Lund.

«Det var en utrolig god opplevelse å se hvor Doris har vokst opp.»

SPØRSMÅL OG SVAR

*Jeg ser SOS-barnebyer er på Instagram.
Hva legger dere ut der?*

Vi deler små glimt fra de forskjellige SOS-barnebyene og SOS-familieprogrammene. Instagram er blitt en fin plattform hvor vi deler historier, innblikk i ulike prosjekter, morsomme videoer og glimt av barn eller SOS-barnebyene. Du er hjertelig velkommen til å følge oss og få et lite innblikk i arbeidet vi gjør. Følg oss på @sosbarnebyer!

Har du spørsmål om arbeidet vårt? Send det til SOS-magasinet ved maarika.wellnitz@sos-barnebyer.no.

FOTO: SOS-BARNEVER DANMARK

En SOS-families husholdningsbudsjett

Det er stor forskjell på husholdningsbudsjettene til SOS-familiene i ulike deler av verden. Flere steder er det også utfordringer med økte matvarepriser, kostbar strøm, dårlig tilgang på rent drikkevann og utgifter til sikkerhetstiltak.

For å få budsjettet til å gå opp har mange barnebyer kjøkkenhager, hønsegård og kyr, og solcelleanlegg som sikrer billig og stabil strøm. Det er SOS-foreldrene som har ansvar for husholdningsbudsjettet til hver enkelt familie, og de må sørge for at det dekker alle utgiftene til en stor barneflokk. Hver måned får de utbetalt et beløp som skal dekke behovet for mat, klær og andre nødvendigheter, i tillegg til uforutsatte hendelser.

Bli med SOS-mor Chea Pisey fra Kambodsja på markedet, og se hvilke poster hun har på budsjettet sitt.

Skolemateriell. Barna trenger uniformer, kladdebøker og skrivesaker. I Kambodsja koster en skoleuniform rundt 150 kroner.

Løpende småutgifter til kjøkkenredskap, sengetøy eller håndklær.

Husholdningsartikler til rengjøring og hygiene. En tannbørste og en tannkremtube koster rundt 10 kroner.

Klær og sko til barna. Barna arver klær fra hverandre, det sparer både penger og miljøet, men innimellom trenger noen en trøye, ett par bukser eller nye sko.

Bursdag betyr gaver og ekstra stas – også i en SOS-familie. SOS-foreldre sørger for at alle barna i familien får en gave på dagen.

SOS-foreldrene har ansvar for innkjøp og tilberedelse av alle måltidene. En SOS-mor med ti barn i Kambodsja har rundt 70 kroner å bruke på middag til hele familien.

FOTO: MERETE REME

Hurra for Lilleborg skole!

I over 20 år har Lilleborg skole hatt et varmt engasjement for SOS-barnebyer, og i år har de lært mer om og støttet arbeidet i Ngabu i Malawi. En solfylt maidag inviterte skolen til en markedsdag der de hadde utstilling, solgte solsikker, avis laget av barna selv og andre elevproduserte ting. Popcorn, boller, vegetargryte, pølser og saft gikk ned på høykant. Tusen takk til alle elever, ansatte og foresatte!

FOTO: PRIVAT

– En trygg barndom er den beste gaven noen kan få

Jørn Sørvig synes det var en flott anledning å gi bursdagsgaven til SOS-barnebyer, da han fylte 70 år.

- Da jeg fylte 70 år ønsket jeg å gi en gave til en organisasjon som jeg har et ekstra stort hjerte for. Valget falt på SOS-barnebyer. De gjør et utrolig viktig arbeid med å gi en trygg oppvekst til barn over hele verden. En trygg barndom er den beste gaven noen kan få og det vet jeg at SOS-barnebyer bidrar med. Jeg har alt jeg trenger og da er det bra å gi gavene fra min 70 årsdag til noen som har mer bruk for pengene.

Tusen takk til alle dere som velger å gi videre i anledning et jubileum!

TIPS DIN ARBEIDSPASS!

FOTO: KAJA MEANS

Mange bedrifter begynner allerede nå å tenke på hva de skal gi sine ansatte i julegave. Ønsk deg en meningsfull julegave fra din arbeidsgiver som gir de mest sårbare barna et trygt hjem og en omsorgsfull familie. For mer informasjon, kontakt oss på bedrift@sos-barnebyer.no eller gi en julegave direkte til kontonummer 8380.08.73730. Tusen takk for støtten!

73 800

barn og unge bor i SOS-familier eller deltar i ungdomsprogrammet

VINNER AV ORD-KONKURRANSEN

I forrige utgave av SOS-magasinet spurte vi: **Finner du ti ting som handler om vår?** Vi har trukket en vinner og SOS-hund er på vei til Laila Høili. Gratulerer!

Tusen takk til alle som deltok.

FOTO: ESPIRA

Takk Espira Rå

For sjette året på rad har 100 barn fra barnehagen Espira Rå invitert til full gymsal og servert sine 300 gjester en konsert med sanger om vennskap og fred. Alle inntekter går til en SOS-barnehage i Zimbabwe hvor 140 barn får omsorg, ernæring, lek og læring.

Styrerassistent Ingrid Christina Matre sier at barna øver i 3 måneder og synger mens de graver i sandkassen, husker og står i dokø.

FOTO: LINDA DALE

Viktig samspill

SPENN er et aktivitets-, kunst og arbeids- tiltak i regi av Kirkens Bymisjon for mennesker som ikke finner sin plass i det ordinære arbeidslivet. Bente Lier besøkte SPENN nylig og ble imponert over det kreative arbeidet og menneskene bak produktene. Tilbudet er svært populært og det er ventelister for å jobbe der. På et husmøte for fem år siden ble det bestemt at deler av inntekten skal gå til en god sak og SOS-barnebyer ble stemt frem. Det å ha hjerterom for andre og løfte blikket er viktig for menneskene hos SPENN. Lier fortalte om det viktige samspillet mellom organisasjoner som SPENN og SOS-barnebyer og at vi har en pådriverrolle om å aldri gi oss.

Ønsker du å tilgodese dine hjertesaker i testamentet?

Har du spørsmål rundt opprettelse av testament? Lurer du på hvem som kan arve deg, eller hvordan et testament skal se ut? Hvordan går du frem dersom du ønsker å gi deler av arven til veldedige formål?

Velkommen til åpent informasjonsmøte om arv og testament:

Oslo: onsdag 11. september

Trondheim: mandag 16. september

Bergen: onsdag 18. september

Senioradvokat Jacob Winderen Lindegaard i Kvale Advokatfirma DA informerer om arvereglene og viser på en enkel og forståelig måte hvordan man kan opprette et testament. Organisasjonene som inviterer vil være til stede for spørsmål, og stiller med egne jurister som kan bistå videre.

Arrangementet er gratis, men krever påmelding. Enkel servering.

Gå til www.arvenetterdeg.no eller ring Ragnhild Aarnes i SOS-barnebyer på telefon **908 73 335** for mer informasjon.

Vennlig hilsen

Arven etter deg

24 timer i Irak

Bli med Rosa (11) en dag i flyktingleiren i Dohuk i Irak. For fire år siden måtte familien flykte da IS angrep hjembyen i Nord-Irak. Livet i flyktingleiren er utfordrende. Derfor er det ekstra viktig at Rosa kan leke, gå på skole og ha det fint med venner.

Tekst Salma Inani Foto Ari Jalal

08.00

Teltene står tett i tett i Dohuk-leiren, som våkner til liv.

10:45

Det er et stykke å gå til skolen. Rosa gleder seg til å møte bestevennen sin, Suhayala, på skoleveien. De er like gamle og går i samme klasse.

13.00

Skoledagen er ferdig. Den varer kun i to timer, fordi det bare er én skole i leiren for 5943 barn og det undervises i skift. Rosa går hjem for å spise lunsj.

09.00

Rosa bruker formiddagen til å lese og gjøre lekser. Rosa sitt favorittfag er matematikk.

- Når jeg tenker på noe skummelt, lukker jeg øynene mine og tenker på det øyeblikket vi kom fram til flyktingleiren og jeg møtte faren min igjen!

Rosa (11)

15.00

Noen ganger har Rosa så mange lekser at hun må jobbe med skolefagene også på ettermiddagen. Men som oftest blir det tid til å slappe av, leke eller skravle med en god venn.

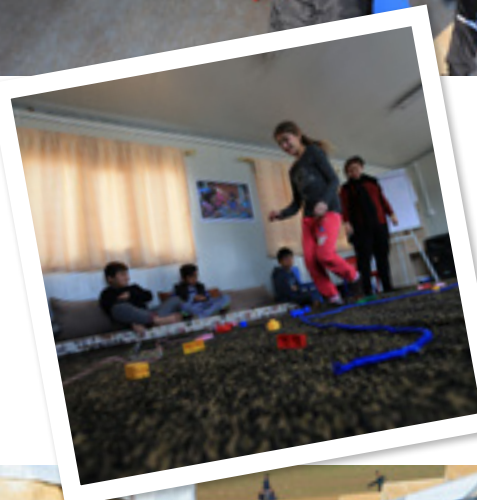
16.00

Barn er først og fremst barn, også i en flyktingleir, og lek er noe av det beste Rosa vet om. Å hoppe med hoppetau, eller leke stol-leken får Rosa til å glemme det som er vanskelig i hverdagen.

17.00

Rosa er ofte på trygghetssonen for barn, som SOS-barnebyer driver. Det er et sted hvor barn kan leke, lære og være med på aktiviteter i trygge omgivelser. – Da barna flyktet hjemmefra, måtte de også forlate vennene sine. Her får de muligheten til å finne nye venner, sier Kareem Salem fra SOS-barnebyer.

18.00

På kveldstid leker barna gjerne utenfor teltene.

20.00

Før leggetid er det deilig å drømme litt. Rosa har gått i terapi på grunn krigsmarertene og har lært seg teknikker som hun kan bruke når hun blir overveldet av traumatiske følelser. Nå klarer hun å bytte forferdelige bilder i hodet med bilder av fine øyeblikk.

FAKTA OM IRAK

ANTALL INNBYGGERE:

29 MILLIONER

SPRÅK:

ARABISK, KURDISK

HOVEDSTAD:

BAGDAD

VÅRE PROGRAMMER:

Vi støtter familier, barn og unge gjennom nødhjelpsprogram i Nord-Irak. Etablering av trygghetssoner for barn er en sentral del av SOS-barnebyers nødhjelpsinnsetning.

VINN SOS-HUNDEN!

I ordleken har vi plassert tolv høstlige ord. Du finner dem vannrett, loddrett og på tvers.

I	I	E	R	M	A	M	B	Æ	K
R	N	R	E	G	N	V	Æ	R	O
I	N	N	E	K	O	S	R	T	L
P	S	U	H	T	S	O	P	Å	S
S	U	P	T	Ø	Å	O	O	K	A
Å	P	A	J	T	S	A	P	E	N
E	P	T	R	I	M	T	L	P	K
R	E	P	L	E	R	A	I	R	I
H	Ø	S	T	L	Ø	V	E	N	N
T	S	K	O	L	E	J	O	G	G

Skriv ned ordene og send dem til konkurranse@sos-barnebyer.no, eller SOS-barnebyer ved Maarika Wellnitz, Postboks 733 Sentrum, 0105 Oslo.

Frist: 1. oktober 2019

Jan og Anne har
ikke bare husrom,
men også hjerterom.

**SOS
BARNEBYER**

Et trygt hjem for alle barn

SKRIV ET TESTAMENT SOM HANDLER OM LIVET

Visste du at én leilighet kan bli til flere hjem i en SOS-barneby? Å skrive et testament er å skrive seg inn i liv som skal leve videre. Tilgodeser dere SOS-barnebyer med hele eller deler av arven, gjør dere det mulig for utsatte barn å skape seg sin egen framtid. For alle barn skal arve jorden.

sos-barnebyer.no/testament • Tlf. 23 35 39 00 • Vi kan tilby advokathjelp